

« V. Immunitatem asyli ecclesiastici ausu temerario violare iubentes
« aut violantes (43).

Apostolicae Sedis (sup. n. 784. n. II.) excommunicationem speciali modo reservatam incurrant legentes libros cuiusvis auctoris per Apostolicas litteras nominatim prohibitos, eosdemque libros retinentes, imprimentes, et quomodo libet defendentes; quaestio moveri potest, an hoc censu comprehendantur libri istiusmodi sectariorum, de quibus ita sanxit Pius VII. (*Const. Ecclesiam a Iesu Christo*, §. 11. 13. Sept. 1821.): *Postremo ut omne erroris periculum efficacius arceatur, damnamus et proscribimus omnes Carbonariorum, ut aiunt, catechismos, et libros, quibus a Carbonariis describuntur, quae in eorum conventibus geri solent; eorum etiam statuta, codices, ac libros omnes ad eorum defensionem exaratos, sive typis editos, sive manuscriptos; et quibuscumque fidelibus sub eadem poena maioris excommunicationis eodem modo reservatae prohibemus memoratos libros vel eorum aliquem legere aut retinere.* Et respondendum videtur, satis censi posse nominatim prohibitos, quorum titulus designatur. Porro hic habemus *Statuta, Codices, Catechismos, et Descriptionem gestorum in Conventibus*, etc. Ergo.

Duas quaestiones de hisce sectariis habet Gury. Prima est: *An absolvi possint illi, qui praedictae sectae nomen dederunt, si licet emissi iuramenti poenitentiam agant, externe tamen cum iisdem sociis communicant?*

Resp. Neg., quia satis non est, quod quis erroribus suis interne renuntiet, si eosdem externe profiteri videatur. Patet ex responsione Congreg. S. Officii. Cum enim propositum fuisset hoc dubium: *Poenae ecclesiasticae a plurimis Romanis Pontificibus in eos statutae sunt, qui societati, quam liberorum muratorum dicunt, nomen dedissent atque iura-*

mentum de arcano servando in eorum conventiculis emisissent. — Dubium exoritur, utrum ii, quos licet emissi iuramenti poeniteat, communicando tamen cum caeteris eidem sectae adhaerentibus vel eorum conventicula adeundo, aut alio quolibet modo, veros eiusdem societatis cultores se palam exhibere perseverent, ad Poenitentiae aut SS. Eucharistiae Sacramenti participationem legitime per Confessarium possint admitti. Sacerdotes nonnulli inveniuntur, qui huiusmodi homines reapse admittunt. Quaeritur, quomodo se gerere debeat Confessarius?

Huic petitioni sacra Congreg. S. Officii 5. Jul. 1837. respondit: *Iuxta exposita non licere.*

Altera est: *An habendi sint ut vetiti coetus illi, qui profitentur, se nihil moliri contra Religionem vel civilem Rempublicam, et nihilominus occulte ineunt foedus iuramento firmatum?*

Resp. Affirm. Constat ex Declaratione S. Poenitentiarum 21. Aug. 1850. Respondit enim: *Coetus illos in Bullis Pontificiis comprehendendi.*

Non obstante praefata Declaratione, contendit Kenrich, coetus operariorum ob suas utilitates coeuntium licitos esse *per se*, etiamsi in iis signa adhibeantur, et arcanum habeatur. Iuxta istam sententiam excommunicationem, saltem certo, non incurrerent operarii vulgo nuncupati *Compagnons du Devoir*, quippe qui praecipue foedus ineunt ad sibi invicem opitulandum. Sed propter arcanum res periculo plena est.

Notum interim est, ex Declaratione Off. S. Inquis. 12. Ian. 1870. inter damnatas sectas comprehendendi *Fenianorum* societatem.

(43) Quae loca asyli ecclesiastici immunitate gaudeant, alibi (Vol. I. in Not. ad n. 285.) dictum est.

« VI. Violantes clausuram Monialium, cuiuscumque generis, aut conditionis, sexus vel aetatis fuerint, in earum monasteria absque legitima
« licentia ingrediendo, pariterque eos introducentes vel admittentes, item
« que Moniales ab illa exeuntes extra casus ac formam a S. Pio V. in
« *Constit. Decori* praescriptam (44).

« VII. Mulieres violantes Regularium virorum clausuram, et superiores,
« aliosve eas admittentes (45).

« VIII. Reos simoniae realis in beneficiis quibuscumque, eorumque
« complices (46).

« IX. Reos simoniae confidentialis in Beneficiis quibuslibet, cuiuscumque
« sint dignitatis.

« X. Reos simoniae realis ob ingressum in Religionem.

« XI. Omnes, qui quaestum facientes ex indulgentiis, aliisque gratiis
« spiritualibus excommunicationis censura plectuntur *Constit. S. Pii V. Quam plenum* 2. Ian. 1569. (47).

« XII. Colligentes eleemosynas maioris pretii pro Missis, et ex iis lucrum
« captantes, faciendo eas celebrare in locis, ubi Missarum stipendia minoris pretii esse solent (48).

Haec autem immunitas violatur 1° si qui ad ea loca confugerit, vi inde extrahatur; secus vero si quis dolo fallaciisque eductus fuerit, vel fictis promissionibus deceptus exierit; iure enim asyli loci sanctitati et reverentiae, non confugientium personis provisum est; 2° si aliis prohibeatur, quominus illuc deferant, quae ad vitam sunt necessaria; 3° demum si quavis arte locus sacer obsideatur, ut qui eo se tuetur, ad se dedendum adigatur (Ben. XIV. *Const. Officii nostri*, §. 14.).

Ad incurrendam porro excommunicationem intercedere debet *ausus* temerarius, quando quis scilicet *ab aliis minime coactus, prudens ac sciens aut violare* (asyli ius) *iubet, aut exequendo violat, utpote omnis excusationis expers* (S. Inquis. 1. Febr. 1871.).

(44) Videsis infr. *Append. De Clausura Monasteriorum.*

(45) Vid. eand. *Appendic.*

(46) Quoad hunc et seqq. duos articulos confer dicta *de Simonia* in vol. I.

(47) Iuxta hanc S. Pii V. *Constitutio-*

nem ad incurrendam excommunicationem requiritur, ut *quaestum quis fecerit, concedendo* vel publicando indulgentias seu alias gratias spirituales (*Const. cit.* §. 1. et 4.): publicare autem censetur etiam is, qui indicem indulgentiarum aedibus sacris appendi iubet (*ibid.* §. 2.).

Gratiae autem spirituales Constitutione istae recensentur: 1° facultas eligendi sibi sacerdotem, qui se ab reservatis absolvat (*ibid.* §. 1.); 2° Missae sacrificium et sepultura tempore interdicti (*ibid.* §. 3.); 3° Ciborum prohibitorum usus (*ibid.*); 4° Assumptio duorum vel plurium compatrum ad sacrum baptismum contra Decretum Concilii Tridentini (*ibid.*); 5° Absolutio a simoniae reatu Sedi Apostolicae reservata (*ibid.*). Excommunicationem porro (*ibid.* §. 6.) incurrunt tantum *inferiores Episcopi*.

(48) Cum multipliciter peccari possit ratione turpis lucri ex stipendiis Missarum quaesiti (Vid. sup. a n. 179.), ad incurrendam tamen hanc excommunicationem, necesse est 1° ut proprio quodam sensu

« XV. Extrahentes absque legitima venia reliquias ex Sacris Coemeteriis seu Catacumbis Urbis Romae eiusque territorii, eisque auxilium vel favorem praebentes (51).

« XVI. Communicantes cum excommunicato nominatim a Papa in crimine criminoso, ei scilicet impendendo auxilium vel favorem.

« XVII. Clerici scienter et sponte communicantes in divinis cum personis a Romano Pontifice nominatim excommunicatis et ipsos in officiis recipientes (52).

Institutum, in quo vota tantum simplicia emittuntur. Quippe in odiosis eiusmodi Instituta nec Religiosa nec Regularia dicantur.

4° Demum ut Religiosus sacramenta illa administret *Clericis*, aut *Laicis*. Cessat ergo excommunicatio, si Regularis ea ministraverit Regularibus etiam alterius Ordinis et extra Monasterium, vel etiam his, qui Regularium iure censentur, idest Novitiis, et famulis, qui actu eis deserviunt atque in septis sub eorum obedientia vivunt, et probabiliter etiam suis alumnis convictoribus (Vid. sup. n. 376. et Acta decerpta etc. vol. 3. pag. 61.). His adde pauperes in Regularium hospitalibus degentes, et *viros* Tertiarios, qui collegialiter vivunt, vel cum claustralibus habitant.

(51) Ex Edicto 24. Aug. 1613. iussu Pauli V, et Clement. X. Constitut. *Ex commissae* 13. Jan. 1672. Cum in eisdem cryptis (inquit Avanzini n. 37.) seu catacumbis passim reperiantur ossa et cineres martyrum, sed fidelium, qui ibi reconditi fuerunt, non videtur censuram incurrere, qui cryptas visitans memoriae vel devotionis causa sibi aliquid ex his ossibus vel cineribus assumeret. Secus, si de reliquiis ageretur, de quibus sintne Martyrum an mere fidelium, nondum constaret.

(52) Iure antiquo quicumque maiorem excommunicationem sive ab homine sive a iure latam incurrissent, vitandi erant, eo solum cum discrimine, quod ii, quorum excommunicatio publica ac notoria erat, publice essent vitandi; ii vero quorum excommunicatio publice non erat

nota, tantum privatim vitandi ab illis essent, qui conscii erant. Vid. *C. Cum non ab homine* 14. *De Sent. Excomm.*

Iure deinde novo per Martinum V. inducto indultum fuit, ut nemo teneretur a communione alicuius abstinere, quacumque demum censura sive a iure sive ab homine ligatus hic esset, nisi *sententia contra personam certam a iudice specialiter et expresse publicata fuisset*, vel nisi quempiam per sacrilegam manuum iniunctionem in clericum excommunicationem a Canone latam incurrisset adeo notorie constaret, ut factum non posset ulla tergiversatione celari, aut suffragio aliquo excusari.

Ob communionem autem cum vitando *minor* incurreretur ipso iure excommunicatio, tum si cum illo communicaretur in divinis et spiritualibus, tum si in aliis rebus mere politicis. Duplici tamen in casu non *minor*, sed *maior*, ipso iure ob hanc causam incurreretur excommunicatio: 1. Si cum excommunicato a Summo Pontifice clericus communicasset in divinis non utcumque, sed eum admittendo sponte, libere, ac voluntarie, sciensque illum a Papa esse excommunicatum nominatim, et insuper denunciatum (*Ex C. Significavit* 18. *h. t.* Vid. Schmalzgr. lib. 5. tit. 39. n. 179.); 2. Si quis eum vitando communicasset in crimine criminoso, seu in crimine propter quod aliquis excommunicatione percussus est nominatim et ut talis denunciatus, auxilium huic, consilium, vel favorem praestando, ne ab eo crimine respiceret.

« XVIII. Praesumentes extra mortis articulum absolvere ab excommunicationibus *speciali modo* Apostolicae Sedi reservatis, sine debita facultate, etiam quovis praetextu (*Const. Apost. Sedis*) (53).

« XIX. Clerici vel laici quaecumque dignitate, etiam imperiali aut regali praefulgeant, qui alicuius Ecclesiae seu cuiusvis saecularis vel regularis Beneficii, montium pietatis, aliorumque piorum locorum iurisdictiones, bona, census ac iura etiam feudalia et emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quascumque obventiones, quae in ministrorum et pauperum necessitates converti debent, per se vel alios, si vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum aut laicorum, seu quaecumque arte aut quocumque quaesito colore in proprios usus convertere, illosque usurpare praesumpserint, seu impedire, ne ab iis, ad quos de iure pertinet, percipiantur. » *Conc. Trid.* sess. 22. cap. 11. *de Reform.* (54).

Censuit Avanzini (Comm. LVIII.) huc revocandam esse excommunicationem latam in Missionarios exercentes mercaturam etc. Sed commodius de hac infra dicetur, ubi de excommunicationibus nemini reservatis.

Porro ex novissimo iure *Const. Apost. Sedis*, primo quidem *minor* excommunicatio penitus sublata est. Superest tamen *maior*, quae alioquin non incurritur nisi ab iis, qui communicent cum excommunicato nominatim a Summo Pontifice, et quidem in praemissis illis duobus tantum casibus, nimirum 1° iuxta art. XVI. si eum excommunicato nominatim a Summo Pontifice communicent in crimine criminoso (crimen *criminosum* seu *damnatum* dicitur illud, propter quod censura lata fuit); et 2° iuxta art. XVII, si Clerici eiusmodi excommunicatum scienter ac sponte in divinis officiis recipiant, in iis nimirum officiis exercendis eum admittant. Priori, uti patet, obnoxii sunt tum clerici tum laici; posteriori vero clerici tantum. Ceterum nominatim excommunicatus a Pontifice non is intelligitur, qui papalem excommunicationem cum incurrerit, deinde a quovis alio Ordinario nominatim denunciatur excommunicatus; sed qui ab eodem Pontifice nominatim excommunicatus aut excommunicatus ab ipso nominatim denunciatur.

(53) Hoc casu non comprehenduntur ii, qui legitime ab adeunda Sede Apostolica im-

peditos, secundum Canones etiam a specialiter Summo Pontifici reservatis absolvant.

(54) Hac Tridentini sanctione non comprehendi subtrahentes decimas, aut eas impediens, satis ex eo colligitur, quod sess. 25. cap. 12. *De Reform.* excommunicandi hi sic dicuntur: *Praecipit S. Synodus omnibus, cuiuscumque gradus et conditionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in posterum... integre persolvant. Qui vero eas subtrahunt, vel impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione sequuta, absolvantur.*

Caeterum in hanc censuram incidere etiam emptores honorum ecclesiasticorum, de quibus agitur, manifestum est, tum quia (ut bene inquit Avanzini n. 62.) emptores bona eiusmodi *in suos usus convertunt usurpando sub colore contractus, cum noscant, usurpatorem neque dominum eorum esse, neque legitimum administratorem*, ac demum bona esse furtiva quae clamant ad dominum; tum quia definiti id iuris est ex Allocutione 25. Jul. 1873., in qua et Tridentini hoc Decretum in medium trahitur.